

A tojásdad „vitorlát” Madrid
külvárosában húzták fel

VITORLA? SZÖNYEG? KERT? NAP!? TEVE?!!?

BBVA székház, Madrid

Építész:
Jacques
Herzog,
Pierre de
Meuron,
Christine
Binswanger,
David Koch

A mediterrán irodáknak ad új viszonyítási alapot Jacques Herzog és Pierre de Meuron új irodaháza. Számkra viszont legalább ennyire érdekes lehet a városi peremvidékekre tervezés mikéntje.

2008-ban a pályázati tervük kapcsán a telket „minőség nélküli helyszínné”, „sivatagszerű helynek” nevezték Herzogék. Később kicsit finomabban fogalmaztak, „Madrid északi peremének” nevezve a helyet. Valóban nem a központban van a helyszín, de azért metróval, illetve annak egyik (félleg metró-félleg villamos, „Metro Ligeró”) oldaljárataival könnyen elérhető. Eredetileg nyolc félkész, illetve félbehagyott irodaépület állt a hatalmas, százezer négyzetméteres földdarabon (a válság elején jártunk), mely az egyik autópályától a másik főútig húzódik majdnem háromszáz méter hosszon. Az alap gondolat az volt, hogy építsünk egy alacsony „várost”, melynek alig háromszintes épületei „szőnyegként” terülnek el, követve a terep lejtését, „mint egy arab kisváros”. A „szőnyegből” kivágot, élére állított, százméte-

res korong lesz az épület ikonja –, végtére is Spanyolország második legnagyobb bankjának székházáról van szó! Eredetileg 2013-ra tervezték a befejezést (de hát láttunk már elhúzódo Herzog & de Meuron-házat, gondoljunk csak az Elbphilharmonie hétéves késésére és tízszeres költségére! [1]), ám végül 2015 végén, 2016 elején vehették birtokba a bankárok a házat, a mellette álló bölcsődével és sportközponttal együtt.

Azok a fránya metaforák!

Viszont ennyi idő alatt az eredeti, szőnyeggel, koronggal kapcsolatos szóképek is folyamatosan fejlődtek: előbb napkorongnak keresztelték a toronyépületet, majd az arab kisváros helyett inkább kertként aposztrofálták a vízszintes szárnyakat. Mire megépült, hivatalosan „La Vela”, azaz vitorla lett a 19 szintes magasház, és „Cuidad BBVA”, azaz BBVA Város a projekt egésze. Kissé pikírten megkérdezhetnénk, hogy most akkor a szőnyegnek van-e vitorlája. (Ami az arab konnotációban akár re-

A lepényépület sokkal nagyobb, mint a torony, és a fehér árnyékolók dominálják

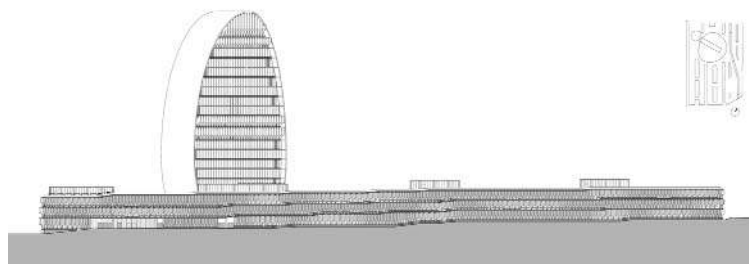
Építész: Jacques Herzog, Pierre de Meuron, Christine Binswanger, David Koch

Építész munkatársak: Nuno Ravara, Miquel Rodríguez, Stefan Goeddertz, Benito Blanco, Alexander Franz, Mónica Ors, Thomas de Vries, Alexa Nürnberger, Xavier Molina, Enrique Peláez, Nuria Tejerina, Manuel Villanueva, Ainoa Prats, Fernando Alonso, Joana Anes, Edyta Augustynowicz, Tiago Baldaque, Lucia Bentue, Abel Blancas, Ignacio Cabezas, Aurélien Caetano, Sergio Cobos, Soohyun Chang, Miguel Chaves, Marta Colón de Carvajal, Massimo Corradi, Pastora Coteró, Miquel

pülő szőnyeg is lehet...) Vagy esetleg a vitorla egy tutajhoz kapcsolódik? (Jellegében ez akár stimmelne is...) A választ nem tudjuk, de ha a helyszín egy sivatag, akkor a tutaj legfeljebb a sivatag hajója, a tevé lehetne... Így összeállna a repülő szőnyegen a lenyugvó napba vitorlázó tevé teljes képzavara. Amit akár meg is lehetne rajzolni karikatúráként... Talán jobb lenne csínján bánni a metaforákkal, hiszen ez az épület leginkább semmire nem hasonlít, csak önmagára.

Azért ez egy zseniális épület

Sivatag ide vagy oda, az épület ugyan elzárkózik a környezetétől (és valóban, az itt-ott épülő vagy már elkészült közepes minőségű, ötszintes lakóházakhoz nincs is miért kapcsolódnia, több tevék pedig még beépítésre vár), viszont nagyon is figyelembe veszi az éghajlatot. Sorolhatnánk a zöld megoldásokat a zöldtetőtől (ott jártunkkor tényleg zöldelt) a víztakarékosságon át a geomorfológus hőtermelésig [2], de elég azt tudni róla, hogy LEED Gold minősítésű. Látható és építészeti elemmé emelt eszközök a homlokzatokat borító, jellegzetes alakú, változatos méretű árnyékolók. Elsőre betonelemeknek gondolná őket a modern épületeken szocializálódott halandó, de a kopogtatás során hallatott kongó hangból mégis rá lehet jönni, hogy üvegszálak műanyagból készültek. Ott mocorog a kisördög az emberben: mit ér egy ilyen, ráadásul alul rendre megkurtított „zászló” a pusztító spanyol napsütés ellen? Nagyon is sokat, mert hozzá tartozik a kiugró födémlemez: a napközbeni magas napállásnál a födém árnyékol, míg az e tájon igen perzselő reggeli vagy esti nap ellen a „zászló” véd. (Mivel a homlokzatokat csak nyugat vagy kelet felől érheti

nap, elég egy irányból védekezni). A helyszínen úgy tapasztaltuk: jól működik az árnyékolás, és az elegáns, üvegfalás irodaház-jelleg sem sérül. Zseniális megoldás.

A szűk belső utcákon, passzázsokon már nincsenek „zászlók”, itt elég a kiugró födém is, hiszen alacsony napállásnál nem süt be a nap. Hasonlóan átöblítődő tereket persze a braziliai Arena de Morrón [3] is láttunk már Herzogéktól. (Igaz, azt egy évvel később tervezték, mint ezt, csak előbb lett kész). Érdekes viszont, hogy a

A metszeten jól látszik, ahogy szőnyegként követi a tereplejtést az épület

A fehér lamellák fixek, de változatos méretűek

Del Río, Dorothée Dietz, Aurelio Dorronsoro, Margaux Eyssette, Salvora Feliz, Cristina Fernández, Daniel Fernández, Alfonso García, Patricia García, Cristina Génova, Silvia Gil, Jorge Gomendio, Juan Manuel Gómez, Juan José González-Castellón, Ulrich Grenz, Hendrik Gruss, Paz Gutiérrez Plaza, Carsten Happel, Guillaume Henry, Pasqual Herrero, Carlos Higinio Esteban, Dara Huang, Diana-Ionela Toader, Esther Jiménez, Vasilis Kalisperakis, Hyunseok Kang, Yuichi Kodai, Isabel Labrador, Lorenz Lachauer, Sophia Lau, Monica Leung, Christina Liao, Cristina Liminana, Jorge López, Khaled Malas, Sara Martínez, Aram Mooradian, Natalia Miralles, Argel Padilla, Svetlin Peev, Pedro Pena Jurado, Simon Pillet, Tomas Pineda, Pedro Polónia, Maki Portilla-Kawamura, Jaume Prieto, Tosca Salinas, Marc Schmidt, Alexandra Schmitz, Ursula Schneider, Mónica Sedano, Nicola Shunter, Kai Strehlke, Günter Schwob, Carlos Terriente, Carlos Viladoms, Raúl Torres Martín

Építető: BBVA – Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A.
Építész partner irodák: CBRE FM Arquitectos, Ortiz y León Arquitectos

Generáltervező: UTE Nueva Sede BBVA

Árszakértő: Drees & Sommer S.L, Integral S.A.

Elektromos terv és gépészet:

Arup, Grupo JG, Estudio PVI

Kertészet: Vogt, Benavidez Laperche, Phares

Statika: Arup, Boma S.L., INES

Várostervezés: Ezquiaga S.L

Akuszтика: Estudi Acústic Higini Arau

Épületfizika: Transolar Energietechnik GmbH, Arup

Konyhatechnológia: Dimasa

Homlokzatterv: Arup, Enar S.L.

Az egyik „utca” bejárata

toronyháznál – alias korong, alias vitorla – sem készült árnyékolás, csak a pontosan délre tájolt hátsó homlokzat néhány szintjére kerültek fel az inkább jelzésszerű „zászlók”, amelyek a déli homlokzaton nem igazán hatékonyak. Az üvegek hővédő, szelektív változatok – de a madridi éghajlaton aligha tekinthető zöld megoldásnak az üveghomlokzat. A toronyház esetében a banki repre-

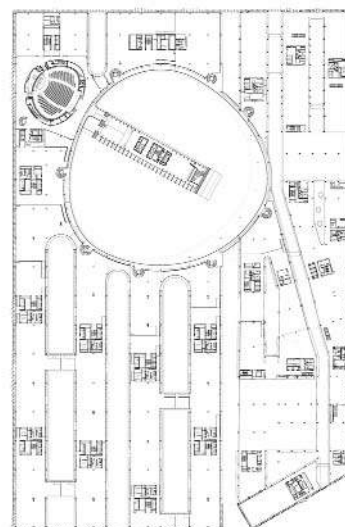
Az irodák belsőépítészete a SOM munkája

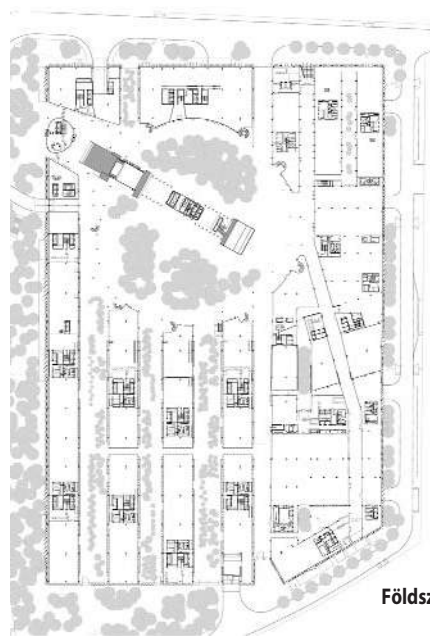
zentációs igény legyűrte a környezettudatosságot. Talán ennyi belefér, az épület több tízezer négyzetméteres homlokzatainak ez csak néhány ezer négyzetméteres része.

Belső terek, irodák, egyebek

Az épület kapcsán Schreck Ákos kiemeli: „A háromszintes épületek teljes átláthatósága és a lépcsők használatát támogató kialakítás megteremt a közösség érzetét, és elősegíti a kommunikációt. A felállított korong és a szövetből kivágtott üres helye, a fákkal beültetett központi tér segítik az együttesen belüli tájékozódást, a kisméretű

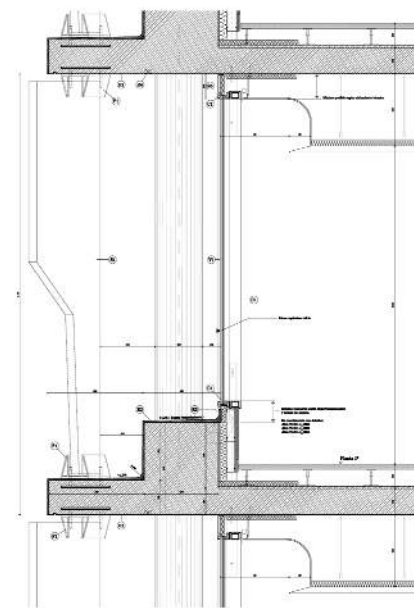
Emeleti alaprajz

Földszinti alaprajz

egységek pedig lehetővé teszik a dolgozók azonosulását a csoportjukkal. A tervezés figyelembe veszi a technológiai és társadalmi változásokból eredő igényeket, és lehetővé teszi az épületterületek átalakulását.” [4] Sajnos az irodákba nem tudunk benézni, de a lépcsőző belső tér

A torony déli homlokzatán is megjelenik jelzésszerűen az árnyékolás

Végül

A Herzog & de Meuron irodától megszokhattuk, hogy minden projektjük más, és minden esetben előlről kezdik a tervezést. A „semmi közepére” tervezett projektjeinknél pontosabban látjuk, mi az építész saját gondolata, hiszen nincs környezet, amihez igazodjon. Ilyen volt a Milánói Expó – sajnos elvetélt – telepítési terve [5], és ilyen ez is: pontosan látjuk benne, mi fontos szerintünk egy hatalmas mediterrán irodakomplexumban. Érdeemes odafigyelni rá.

Csanády Pál

és az egyes szintekre telepített egy-egy munkacsoport remélhetőleg beváltja a hozzá fűzött reményeket. A belső építészeti egyébként a SOM munkája, és a dolgozók közérzetét biztosan javítja, hogy több étterem, kávézó, patika, bolt is található a „városban”. Végül is hatezer jól szituált dolgozó már eltart néhány szolgáltatóhelyet, és nyilván kényelmes, hogy minden közel van. Madridban ugyan nem tartanak sziesztát, de azért az ebédirő bőséges, és az is kellemes, ha este, munka után a dolgozó beugorhat még a kisboltba, hogy utána a kocsijába ülve egyenesen hazamehessen. Mert ugyan a cég új metrómegállót, a buszok jobb eléréséhez gyalogoshidat, zuhanyzóval ellátott, 375 férőhelyes biciklitárolót is építtetett (amiért mobilitási díjat is nyert), az épület körül mégis rengeteg banki dolgozó parkol: a parkolássegítő és a parkolóhelyek megosztását segítő app ellenére sem elég a 3000 férőhelyes mélygarázs. Vagyis a többség autózik.

Biztonságtechnika: SMDOS
Közlekedés: Karajan Ing.
Tűzvédelem: Arup, Estudi GL
Fotó: BBVA, szerző

A homlokzati részleten jól látszik a kiugró födémlemez, és hogy ezen az éghajlaton a hőszigetelési igények mások

Irodalom / References

- [1] Szépvölgyi, Viktória: Tényleg halhali minden hibát! – Elbphilharmonie, Hamburg, *Metszet* Vol 8, No 4 (2017/4) pp 18-23.
- [2] Musante, Guido: Green Projects – Seven Ideas for Sustainability, *Domus*, No 922, (02/2009) pp 18-22.
- [3] Katona, Vilmos: Közösségformáló erő – Arena do Morro, Natal, Brazília, *Metszet* Vol 5, No 6 (2014/6) pp 18-21.
- [4] Schreck, Ákos: Nem befejezett tervezés – DLA értekezés [kézirat], Budapest, 2017, pp 68-69, hozzáférhető: <<http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/1552-20170915-schreck-akos-dla-disszertacio.pdf>> [utolsó belépés: 2018-07-05].
- [5] Csanády, Pál: Herzog és a lassúság – Slow food pavilon, *Metszet* Vol 6, No 4 (2015/4) pp 28-31.

Az egyik belső utca éjszakai fényben

Egy belső utcára néző tárgyaló